ВІННИЦЬКА ОБЛАСНА ВІЙСЬКОВА АДМІНІСТРАЦІЯ
ДЕПАРТАМЕНТ ГУМАНІТАРНОЇ ПОЛІТИКИ
ВІННИЦЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
ВІННИЦЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ЦЕНТР ТЕХНІЧНОЇ ТВОРЧОСТІ
УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ

СХВАЛЕНО
Науково - методичною радою
КВНЗ «Вінницька академія
безперервної освіти»
Протокол №3
від 02.11. 2023 р.

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказом Департаменту
гуманітарної політики Вінницької
обласної військової адміністрації
29.12.2023 р. №301

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА З ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

декоративно –ужиткового профілю

гуртка **« Текстильний сувенір»**

Початковий та основний рівні, 2 роки навчання

Вінниця – 2023

ОБГОВОРЕНО ТА СХВАЛЕНО
Педагогічною радою Вінницького
обласного центру технічної
творчості учнівської молоді,
протокол № 3 від 18.09.2023
Голова педради

_____Петро ЖУПАНОВ

Укладач:

Шевчук Лариса Мирославівна – керівник гуртка Вінницького обласного центру технічної творчості учнівської молоді.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Декоративно – ужиткове мистецтво – одна з важливих галузей художньої культури народу. Це галузь мистецтва, яка формує художньо-естетичне, матеріальне середовище, створене людиною. Виготовлення та оздоблення виробів утилітарного та інтер'єрного призначення із застосуванням різноманітних текстильних матеріалів традиційний вид народної творчості, у якої давня історія і глибоке коріння. Багатовіковий досвід, художній смак народних майстрів формувався в процесі трудової діяльності людини та нерозривно пов'язаний з її життям і побутом. Вивчення різноманітних технік виготовлення текстильних сувенірів має велике пізнавальне, виховне і практичне значення.

Заняття в гуртку «Текстильний сувенір» допомагає дітям розумно й цікаво проводити час, пробуджує допитливість, любов до знань, розвиває у них творчі здібності, естетичні смаки, увагу, координацію рухів, працелюбність тощо.

Метою програми гуртка є:

- збагачення світогляду вихованців, їхніх знань з історії, народознавства та українознавства;
- розвиток естетичних почуттів, творчої активності;
- знання традицій українського декоративно-ужиткового мистецтва.

Основні завдання полягають у формуванні таких компетентностей:

- пізнавальної: ознайомлення з основами декоративно-ужиткового мистецтва, моделювання й конструювання, оволодіння поняттями, знаннями про матеріали й інструменти.
- практичної: формування вмінь і навичок роботи з різними матеріалами, прийомів виготовлення виробів і виконання технологічних операцій;
- творчої: задоволення потреб особистості у творчій самореалізації, формування творчої особистосте, її художнього смаку; пізнавального інтересу, творчої уяви, фантазії, емоційній, фізичний та інтелектуальний розвиток;
- соціальної: виховання поваги до звичаїв і традицій українського народу, бережливого ставлення до рідної природи, розвиток позитивних якостей емоційно-вольової сфери, доброзичливе ставлення до людей, охайність і старанність у роботі.

Курс навчання в гуртку розраховано на початковий та основний рівні навчання.

Початковий рівень передбачає 144 годин на навчальний рік першого року навчання, основний – 216 годин, навчання (по 4 і 6 годин на тиждень відповідно).

Програма курсу початкового рівня розрахована на дітей 6-10-річного віку, другого – 10 -14 років.

Ознайомлення та оволодіння різноманітними професійними техніками, художніми прийомами на заняттях першого року навчання допомагає розкрити індивідуальні можливості та здібності кожного, тобто виявити своє «Я», відкрити себе, як особистість.

На другому році навчання вихованці поглиблюють знання, вдосконалюють уміння та навички роботи за темами розділів програми першого року навчання і вивчають нові теми.

Навчання в гуртку допомагає вихованцям краще засвоїти матеріал багатьох шкільних предметів і навчальних курсів: «Художня праця», «Трудове навчання», «Мистецтво», «Я і Україна», а також інших.

Упродовж двох років навчання проводиться у формі групових гурткових занять із індивідуально-фронтальною роботою.

Під час занять використовуються різноманітні методи навчання: словесні(лекції, бесіди, пояснення), наочні(демонстрація ілюстрацій, схем, креслень, зразків виробів, екскурсії на виставку), практичні(самостійна розробка схем, ескізів, воготовлення виробів). Вагоме місце у навчальному процесі гуртка займають ігри, конкурси і вікторини, як методи стимулювання.

Підсумком роботи з окремих тем є опитування, тестування, практична робота. Наприкінці кожного півріччя проводиться виставка робіт у гуртку і відбір експонатів на виставки-конкурси.

Програма є орієнтовною. Керівник гуртка може вносити зміни й доповнення у зміст програми, плануючи свою роботу з урахуванням інтересів гуртківців, а також стану матеріально-технічної бази закладу. Розподіл годин за темами – орієнтовний.

Початковий рівень, перший рік навчання

КАЛЕНДАРНО - ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва розділу	Кількість годин		
		теоретичні	практичні	усього
1.	Вступ	2	-	2
2.	Елементи матеріалознавства	1	3	4
3.	Технологія виконання ручних робіт	2	14	16
4.	Текстильні сувеніри	2	30	32
5.	Новорічні та різдвяні іграшки, сувеніри, ялинкові прикраси	2	8	10
6.	Текстильні іграшки	3	27	30
7.	Текстильні аксесуари	2	24	26
8.	Печворк для початківців	2	12	14
9.	Виконання виставкових робіт	-	8	8
10.	Підсумок	-	2	2
	Разом	**16**	**128**	**144**

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Вступ (2 год.)

Теоретична частина. Мета й завдання роботи гуртка. Знайомство з гуртківцями. Правила поведінки в гуртку.

Ознайомлення з традиційними видами рукоділля з текстильних матеріалів. Значення праці в житті людини.

Практична частина. Презентація традиційних і сучасних видів рукоділля. Огляд виставки творчих робіт вихованців відділу. Виготовлення сувенірів з фетру.

2. Елементи матеріалознавства(4 год.)

Теоретична частина. Класифікація текстильних волокон. Визначення властивостей ниток, визначення основи та піткання. Визначення лицьової та виворітної сторін тканини.

Практична частина. Виготовлення закладки для книги, підставки під чайник.

3. Технологія виконання ручних робіт (16 год.)

Теоретична частина. Основні ручні шви тимчасового та постійного призначення. Інструменти та пристрої. Виконання основних волого-теплових робіт. Правила безпеки життєдіяльності під час роботи з колючими та ріжучими предметами, електроприладами. Вимоги до виконання ручних робіт.

Практична частина.. Виготовлення подушечок для голок, чохла для телефону, гаманця та ін.

4. Текстильні сувеніри (32 год.)

Теоретична частина. Загальні поняття про текстильні матеріали. Сувеніри та іграшки з текстильних матеріалів, різноманітність їх виконання. Техніка

виконання декоративних швів. Підбір сполучень тканин за кольором і структурою.

Практична частина.. Виготовлення вазочки, органайзерів, шкатулки, рамок для фотографій, декорування квіткових горщиків, стаканчиків для олівців, листівки-аплікації до свят та ін.

5. Новорічні та різдвяні іграшки, сувеніри, ялинкові прикраси(10 год)

Теоретична частина. Народні звичаї та обряди. Новорічна та різдвяна символіка. Народні повір'я про магічну силу різдвяних прикрас.

Практична частина. Конструювання й виготовлення з різних матеріалів іграшок, сувенірів, прикрас, вітальних листівок.

6.Текстильні іграшки (30 год.)

Теоретична частина. Текстильні ляльки. М'які іграшки. Загальний принцип конструювання плоских іграшок. Виготовлення лекал, розмітка на тканині. Зшивання деталей. Об'ємні іграшки. Створення об'ємності виробу, певного виразу іграшок. Оформлення іграшок. Аналіз виконаної роботи.

Практична частина. Виготовлення плоских та об'ємних іграшок (гусениця, кішка, зайчик, сова, рибка). Виготовлення іграшок за зразками і задумом гуртківців. Виготовлення інтер'єрної ляльки.

7.Текстильні аксесуари (26 год.)

Теоретична частина. Текстильні вироби для інтер'єру. Подарунки. Кухонне приладдя. Текстильні прикраси.

Практична частина. Виготовлення різноманітних текстильних аксесуарів (сумки, грілки, прихватки, серветки, кишеньки для столових приладів,брошки, обідки для волосся, намисто, заколки та ін.)

8. Печворк для початківців(14 год.)

Теоретична частина. Етапи створення виробів в техніці печворк. Види печворку. Техніки печворку. Традиційний печворк. Текстильні аксесуари печворк в інтер'єрі.

Практична частина. Виготовлення виробів в техніці печворк (картини, панно, подушки, прихватки та ін.)

9. Виконання виставкових робіт(8 год.)

Виготовлення робіт на виставки, конкурси.

10. Підсумок (2 год.)

Підсумок роботи за навчальний рік. Виставка кращих робіт. Ігри, конкурси, вікторини.

Основний рівень, другий рік навчання

КАЛЕНДАРНО - ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва розділу	Кількість годин		
		теоретичні	практичні	усього
1.	Вступ	3	-	3
2.	Виготовлення декоративних виробів із текстильних матеріалів	5	25	30
3.	Оздоблення інтер'єру	6	30	36
4.	Новорічні та різдвяні подарунки	2	16	18
5.	Клаптикова пластика	8	46	54
6.	М'яка іграшка	6	30	36
7.	Прикраси з текстильних матеріалів	4	20	24
8.	Виготовлення виставкових робіт	-	9	9
9.	Екскурсія	3	-	3
10.	Підсумок	-	3	3
	Разом	**37**	**179**	**216**

ЗМІСТ РОБОТИ

1. Вступ (3 год.)

Теоретична частина. Програма, завдання та план роботи гуртка. Сувенір – подарунок. Цінність власноруч виготовлених виробів. Інструктаж з БЖД.

Практична частина.. Повторення навиків роботи з голкою.

2. Виготовлення декоративних виробів із текстильних матеріалів (30 год.)

Теоретична частина. Елементи машинознавства. Класифікація швейних машин. Будова побутової швейної машини. Підготовка швейної машини до роботи.

Декоративні вироби із текстильних матеріалів. Матеріали та інструменти для виготовлення.

Практична частина.. Ознайомлення з роботою на швейній машинці. Виконання зразків машинних швів. Виготовлення підставки під гаряче, органайзера, чохла для телефону та ін..

3. Оздоблення інтер'єру (36 год.)

Теоретична частина. Оздоблення інтер'єру. Вимоги до оздоблення інтер'єру. Виготовлення виробів декоративно – ужиткового призначення. Декоративні подушки.

Практична частина.. Виготовлення сюжетних картин-мініатюр. Виготовлення оригінальних речей для кухні (кухонних прихваток, настінних кишеньок, грілок на заварний чайник тощо). Виготовлення різноманітних декоративних подушок.

4. Новорічні та різдвяні подарунки (18 год)

Теоретична частина. Традиції зустрічі Нового року в різних країнах. Різдвяні свята в Україні. Виготовлення новорічних подарунків – безмежний

простір для фантазії й творчості. Вітальні листівки в різних техніках. Аналіз виконаних робіт.

Практична частина. Виготовлення новорічних листівок, подарунків та сувенірів до свят.

5. Клаптикова пластика (54 год.)

Теоретична частина. Складання орнаментів та узорів із клаптиків тканини. Види паперових шаблонів, їх виготовлення. Розкроювання тканини. Обшивання шаблонів. З'єднання деталей ручним швом «через край». Декоративні вироби з клаптиків тканин.

Практична частина. Виготовлення виробів побутово-ужиткового призначення.

6. М'яка іграшка (36 год.)

Теоретична частина. Поняття про м'які іграшки з різноманітних матеріалів. Текстильні матеріали та правила їх комбінування при виготовленні об'ємних іграшок.

Технологія виготовлення іграшки. Підготовка шаблонів і розкрій деталей іграшки. Використання каркасів при виготовленні м'якої іграшки, їх види. Матеріали для набивання іграшки. Правила набивання деталей іграшки. Фурнітура та її виготовлення. Оформлення іграшки згідно з ескізом.

Практична частина. Виготовлення іграшок за ескізами та викрійками.

7. Прикраси з текстильних матеріалів (24 год.)

Теоретична частина. Творчий підхід у виборі матеріалу й оформленні робіт. Повторення основних прийомів роботи з текстильними матеріалами. Розроблення виробу, вибір матеріалів,

Практична частина. Виготовлення прикрас з різноманітних текстильних матеріалів (квіти, брошки, намисто, обруч та ін..)

8. Виконання виставкових робіт (18 год.)

Практична частина. Виготовлення робіт на виставки та конкурси.

9. Екскурсія

Практична частина. Екскурсії для ознайомлення з природою, історією та культурою краю. Відвідування краєзнавчих, природничих та історичних музеїв.

Підсумок(3 год.)

Підсумок роботи за навчальний рік. Виставка кращих робіт. Ігри, конкурси, вікторини.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Вихованці мають знати:

- основні дані про естетику й дизайн, традиційне українське мистецтво та види декоративно-ужиткового мистецтва;
- основні види роботи з текстильними матеріалами;
- види матеріалів та їхні властивості;
- правила безпечного користування інструментами;
- основи графічної грамоти, композиції та кольорознавства;
- прийоми композиційного рішення в декоративній і тематичній композиції;
- виражальні можливості кольору;
- критерії оцінювання виробів із позиції художньої естетики;
- основи клаптикової пластики;
- правила роботи з лекалами;
- правила розкрою деталей.

Вихованці мають уміти та застосовувати:

- виготовляти об’ємні композиції;
- конструювати й виготовляти вироби з різноманітних текстильних матеріалів;
- добирати матеріали за їхніми властивостями;
- самостійно виконувати розкрій;
- добирати інструменти та пристосування;
- втілювати в практичній роботі засоби організації композиції;
- самостійно виготовляти нескладні викрійки – лекала;
- самостійно добирати матеріали для оздоблення виробів.

Вихованці мають набути досвід:

- організації робочого місця;
- виготовлення виробів з текстильних матеріалів;
- створення власних та колективних композицій;
- роботи над творчим проектом;
- презентації творчих робіт;
- участі у виставках та конкурсах

ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ОБЛАДНАННЯ

№ п/п	Основне обладнання	Кіл-ть, шт.
Матеріали		
1.	Текстиильні матеріали	20 м
2.	Тканина для іграшок	20 м
3.	Тканина для вишивки (канва)	10 м
4.	Хутро	10 м
5.	Нитки для вишивки	20 уп.
6.	Дріт (Д-3,0-4,0 мм)	40 м
7.	Калька для олівця	2 рулони
8.	Клей «Дракон», ПВА	10-20 банок
9.	Клей - стержень	100 шт.
10.	Кольорові стрічки	5 упаковок
11.	Крейда для дошки	1 комплект
12.	Крейда для розкрою	10 шт.
13.	Набір кольорових ниток для шиття	30 комплектів
14.	Набір стеклярусу	20 комплектів
15.	Набір ниток для в’язання	20 упаковок
16.	Фарби акрилові	15 наборів
17.	Фарби гуаш	15 наборів
18.	Халафайбер	60 упаковок
19.	Набір кольорового паперу	10 шт.
20.	Набір кольорового картону	10 шт.
21.	Синтетичний трикотаж	10 м
22.	Тасьма	5 комплектів
23.	Тканина льняна	20 м
24.	Гіпс	10 кг
25.	Серветки декупажні	20 наборів
26.	Фломастери	20 наборів
27.	Фурнітура різна	20 упаковок
Прилади та пристосування		
1.	Голка звичайна	20 шт.
2.	Голки трикотажні	20 комплектів
3.	Голки швейні	40 наборів
4.	Дошка для прасування	4 шт.
5.	Косинець класний	5 шт.
6.	Кусачки	2 шт.
7.	Лекало	20 шт.
8.	Лінійка дерев’яна 1000 мм	5 шт.
9.	Лінійка закрійника	5 шт.
10.	Лінійка масштабна	20 шт.
11.	Машинка швейна побутова з електричним приводом	5 шт.
12.	Наперсток	20 шт.
13.	Настільні лампи для швейних машин	5 шт.
14.	Ножиці «зигзаг»	2 шт.

15.	Ножиці побутові	20 шт.
16.	Ножиці швейні	20 шт.
17.	Пензлик № 1,2,3	20 шт.
18.	Підставка під праску	6 шт.
19..	Пінцет	20 шт.
20.	Плоскогубці	2 шт.
21.	Праска електрична з терморегулятором та парозвужувачем	1 шт.
22.	Стрічка сантиметрова	20 шт.
23.	Циркуль класний	1 шт.
24.	Шпильки швейні	1 упаковка

ЛІТЕРАТУРА

1. Авксентьева О. Г. Українська іграшка / О.Г. Авксентьева, І.Д. Авдеева. – К.: Мистецтво, 1973. – 196 с.
2..Бойко, М. Подаруй ми писаночку: альбом / авт.-упоряд. М. Бойко; худ. Б. Губаль; літ. – упоряд. Н. Бабій. – 2-е вид., доп. – Л.: Каменяр: Ґердан Графіка, 2001. – 95 с. – ISBN 5-7745-0868-4.
3. Горобець, І. Твої іграшки / І. Горобець. — К.: Веселка, 1970. – 122 с. Декоративно-ужиткове мистецтво: Словник / За заг. ред. Я. П. Запаска. – Львів: Афіша, 2000. – т. 1-2.
4. Наулко В.І. Культура і побут населення України: Навчальний посібник / В.Наулко, Л.А. Артюх, В.Ф. Горлечко. – К.: Либідь, 1993. – 288 с. (2-е вид.). – ISBN 5-325-00304-6.
5. Радкевич В. О. Технологія вишивки: Підручник для учнів професійних, навчально-виховних закладів, педагогічних училищ, коледжів та позашкільних установ / В.О. Радкечнч, Г.М. Пащенко; за ред. Н.Г. Нечкало. –К:. Вища школа, 1997. – 303 с.
6. Українська народна іграшка. –Львів, 1980.
7. Котелянець Н. Вироби із ниток / Н.Котелянець. –«Початкова школа» №12, 1999р. –32-33 с.
8. Макаренко, Олена Юріївна Казковий світ іграшки / О. Макаренко. –К: Веселка, 1984.
9. Антонович Є.А. Декоративно-прикладне мистецтво / Є. А.Антонович, Р. В. Захарчук-Чугай, М. Є.Станкевич. – Л.: Світ, 1993. – 272 с.
10. Будзан А. Ф. Художні вироби з бісеру: нар. творчість та етнографія / А.Ф. Будзан. – К., 1986. – 83 с.
11. Воропай Олекса. Звичай нашого народу : етногр. нарис / О. Воропай. – К.: Оберіг, 1991. – 456 с.
12. Гура Л.П. Прикрась свій дім / Л.П.Гура, Л.Є.Жоголь, Н.М.Ісупова. – Л.: Техніка, 1990. – 338 с.